SURINAAMSCH WEEKBLAD.

ABONNEMENT.
Voor 12 maanden. . . . . ƒ 10.—
„ 6 maanden. . . . . „ 5.50.
„ 3 maanden. . . . . „ 3.00.

No. 7.
ZONDAG 12 FEBRUARIJ.
1854.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.
Voor iedere regel . . . . . ƒ 0.25.
behalve 75 ct. Zegelgeld, hetwelk bij elke plaatsing moet voldaan worden.

PARAMARIBO.

ADVERTENTIËN.

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

Den 4den dezer, de Fransche schoener La Belle Poule, kapt. Giaimo.
Idem, de Fransche schoener Aurore, kapt. Raijmond.
Den 6den, de Port. schoener Libania ed Adelaide, kapt. Pereira. — Allen van Cayenne.
Den 10den, Z. M. korvet Medina, van Curaçao.

UITGEKLAARD.

Den 6den, het schip Mina, kapt. P. W. de Vries, naar Amsterdam, lading 282 vaten Suiker 409,5.. pond en 35 balen schoone katoen 12,250 pond.
Den 8sten, de Eng. schoener Bragie, kapt. John F. Sharp, naar Portland, lading 40 vaten Suiker 49,996 pond, 5 vaten Banden 3,500 pond, en 152 vaten Melassie 16,735 pond.
Den 10den, de Nederlandsche schoener Defiance, kapt. W. Fanter, naar Curaçao.

UITGEZEILD.

Den 5den, Z. M. schoener De Adder.
Idem, de Fransche schoener Aurore, kapt. Raijmond, beiden naar Demerary.

IN LADING NAAR AMSTERDAM.

Het schip Johannes Hermanus, kapt. J. B. Wijgers, adres bij M. Meijer.
Het schip Anna Maria, kapt H. F. H. Muntendam, adres bij H. Lex.
Het schip Johannes Albertus, kapt. Loudt, adres bij Gisius en Co.
Het schip Drie Vrienden, kapt. Wiellema, adres bij Gisius en Co.
Het schip Hermanus Franciscus, kapt. Driest, adres bij C. J. Leijsuer.
Het schip Stad Amsterdam, kapt. Weddemeijer, adres bij C. J. Leijsuer.
Het schip Maria, kapt Meijer, adres bij C. J. Leijsuer.

NAAR AFRIKA.

Het schip Sagitta, kapt. Bakker, adres bij C. J. Leijsuer.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met de Nederlandsche schoener Defiance: de WelEdel Gestr. Heer M. Boer, Echtgenoot en Twee kinderen, de Heer J. M. Purdy en Me. E. M. de Gaaren.

HET WEEKBLAD.

PARAMARIBO, 11 FEBRUARIJ 1851.

Met veel genoegen hebben wij in het *Gouv. Adv. Blad* van heden eene aankondiging gelezen, waarbij wordt bekend gemaakt, dat het bureau van Policie voortaan in twee afdeelingen gesplitst, en elke dezer op een verschillend punt der stad zal gevestigd wezen — Men zal het gereedelijk erkennen dat er grootelijks hieraan behoefte gevoeld werd, vooral door hen wier woningen op eenen verren afstand van het bureau der Policie gelegen zijn, zoodat een ieder met ons dezen maatregel als een nieuw blijk zullen beschouwen van het ijverig streven des Bestuurs om in de bestaande orde van zaken zooveel mogelijk vooruitgang te brengen terwijl wij dan ook aan deze poging den besten uitslag toewenschen. Gaarne brengen wij het Hoofd der Policie de welverdiende hulde deswege toe en hopen dat zijne bemoeijingen tot invoering van stelsels geschoeid op de leest van vooruitgang en verlichting immer met de heilrijkste gevolgen voor deze Volkplanting mogen bekroond worden. Zijn wij wel onderrigt dan bestaat het voornemen om op den ingeslagen weg verder te gaan, en kunnen wij alzoo de hoop koesteren dat ons Policiewezen in vele opzigten verbeteringen moge ondergaan.

CHOLERA.

(Vervolg en slot van No. 6.)

Het grootste thans in Georgetown bestaande kwaad, is de plaatsing van geheime gemakken over de trensen — waardoor elke trens met het schadelijkste en walgelijkste slijk wordt overladen Deze gewoonte leidt daarenboven tot het algemeene denkbeeld, dat eene trens tevens, de *eigentlijke* vergade plaats van alle vuilnis is. Een bedekt stool, diep geplaatst en goed gebouwd, met eene goede afleiding, kan eigentlijk als zoodanig beschouwd worden; doch eene stilstaande trens onder den invloed eener tropische zon te verontreinigen, is eenvoudig, ziekte in de kwaadaardigste vormen in het leven te roepen. Er dienden derhalve strenge maatregelen genomen en gehandhaafd te worden tegen diegenen, die eenig vuilnis of niet tot ontbinding overgaande zelfstandigheden in de trensen werpt — en vooral behoorden de jongens op eene degelijke wijze geleerd te worden, dat wanneer zij de trensen met gebroken flesschen of met het » MAC ADAM" van de wegen opvullen, hun werk niet alleen » niet nuttig" is, maar het gevolg heeft, dat de arbeid en de uitgaven om de trensen op te halen daardoor zoodanig vermeerderd worden, dat men de *zekerheid* erlangt dat deze zeer nuttige bewerking alleen op nog ver verwijderde tijden zal kunnen plaats hebben.

Om nu de wegneming van de geheime gemakken van over de trensen te waarborgen moet er duidelijk aangetoond worden dat deze handeling voordeelig zijn zal. Datgene, wat met voordeel kan verkocht worden zal men niet verspillen Geenzins oordeel ik het waarschijnlijk of mogelijk voor elke huishouding om de beste middelen aan te nemen, ten einde den inhoud van een enkel geheim gemak onschadelijk en voordeelig te maken; doch het behoeft geen bewijs, dat in menige steden, zulks onder leiding der Burger autoriteiten is bewerkstelligd — Men heeft het beginsel erkend dat bij groote bevolkingen, niemand het regt heeft om mest te bereiden van stoffen welke, bij eene slechte besturing en bij eene blootgesteldheid aan den invloed der atmospheer, ziekte veroorzaken of voorbereiden; en dat de opzameling en de beschikking over zulke zelfstandigheden op de plaatselijke autoriteiten moet berusten. Het voordeel dat hieruit voor elk individu voortspruit, bestaat dan in eenen verbeterden gezondheidstoestand van zijn huis, in eene vermindering van plaatselijke belasting en de besparing van veel moeite. Voor de gemeente in het algemeen bestaat het voordeel in de bevrijding eener groote hoeveelheid kostbare zelfstandigheden van de uiterste verspilling.

Wat nu de wijze aangaat waarop dit *kan* gedaan worden, zoo wil ik de volgende korte wenken geven:

Geen geheim gemak zal na zekeren tijd over eene trens mogen zijn of eenige betrekking of gemeenschap daarmede hebben. Elk geheim gemak zal moeten voorzien zijn van even zooveel tobben, kisten of digte vaten als het zitplaatsen bevat — en zooveel keeren per dag als noodig bevonden wordt doe men daarin *houtskool* in grof poeder en half gebrande klei in gelijke hoeveelheden waardoor alle reuk benomen en eene goede eigenschap aan de mest bedeeld wordt. Dagelijks of zoo dikwijls als vereischt wordt, moet de inhoud der geheime gemakken in wagens vervoerd worden naar eene geschikte plaats, en wanneer dezelve daar in genoegzame hoeveelheid is vergaderd, moet deze onschadelijke mest aan de planters verkocht worden, voor wat dit opbrengen kan. — Vele bijzonderheden kunnen hier weggelaten worden, doch wij dienen eenige toch aan te wijzen. Men heeft het raadzaam gevonden, dat de wagens bestemd tot vervoer van de huismest zulks op geregelde tijdstippen naar de vereischten der localiteit doen, en dat vroeg 's morgens of laat 's avonds als de tijden daartoe in de steden zijn bepaald. Dat de eigenaren van huizen of erven aan den kant der straat, op zeker uur, een vat plaatsen bevattende de keuken-afval, huisvuilnis, asch en alle andere afval, hetwelk ontruimd zijnde, de bewoner van het erf bedoeld vat weder binnenhale. Dat de vervoering van onschadelijke mest der geheime gemakken op andere gedeelten des daags kan plaats vinden en dat het noodzakelijk is ten einde beide met voordeel te verkoopen, deze beide soorten mest afzonderlijk te houden. Er kan hier ook opgemerkt worden dat de veen kool geene bijzondere waarde heeft boven die welke van het hout van dit land verkregen wordt, en dat het op verre na niet zoude kunnen worden ingevoerd voor zulk eenen lagen prijs als waarvoor de *kleine* of *afgebrande* kolen der ovens alhier kunnen verkocht worden. — De manier om half gebrande klei te bereiden is ook wel onderzocht en kan in deze kolonie gemakkelijker en goedkooper verrigt worden, dan in eenig ander land. — Ook het voordeel om de urine der geheime gemakken van de meer vaste deelen te scheiden is aangewezen, doch dit zoude meer moeite vereischen dan de tegenwoordige omstandigheden toelaten.

Aangaande den verkoop van stads-mest, kan ik zeggen na eene eigene veeljarige ondervinding in eene stad van over de 80.000 inwoners, dat met methodes verre beneden die, welke door latere ervaring zijn aangewezen, al de uitgaven tot het schoonmaken en het opzigt houden betaald worden en eene beduidende winst overbleef — welke natuurlijk strekte om de plaatselijke belastingen te verminderen."

Hier wordt nu aangetoond hoe gereedelijk de verkoop van de mest zal plaats vinden; dewijl alle planters die hun belang begrijpen daarvan zullen gebruik maken en wijders eenige wenken gegeven aangaande de droogloozing door afhelling en het loozbaar maken der trensen in Georgetown, welke wij om derzelver plaatselijken aard hier weglaten.

Het rapport eindigt vervolgens aldus:

» Eens op dit onderwerp zijnde dient men niet te vergeten dat door eene uitgebreider en oordeelkundiger gebruik making van de bestaande daken— hetgeen de daarstelling van grootere waterbakken zal tengevolge hebben — het mogelijk zal zijn zulk een voorraad zuiver water te verkrijgen en te behouden, dat de uitdeeling daarvan al ware dit slechts voor drinkwater en tot keuken gebruik, een groote zegen zijn zoude voor diegenen, wier middelen gering zijn en die zelden er aan denken om dit noodwendig artikel te bezuinigen, tot dat de droogte van eenige weinige dagen hun behoefte daaraan doet gevoelen. De daken van zoodanige openbare gebouwen welke wezenlijk die benaming verdienen, en van alle kerken, hospitalen, armen gestichten enz., waarover het uitvoerend bewind of eenen overwegenden of controlerenden invloed zoude kunnen uitoefenen, komen mij voor de eerste te zijn welke daartoe dienstbaar behoorden gemaakt te worden, en weldra zoude de particuliere weldadigheid dezelfde rigting volgen. Er dient nimmer uit het geheugen gelaten te worden dat de gemiddelde val des regens 8 voet per jaar bedraagt, en dat een duim over de uitgestrektheid eens akkers 101 ton uitmaakt.

Als voorbeelden met opzigt tot de gelukkige aanwending van de methodes tot het onschadelijk maken der mest, is het mij aangenaam twee gevallen onder de tropen te kunnen vermelden, als het eerste te Trinidad en het tweede in deze kolonie bij het Weesgesticht, alwaar deze maatregelen voor zooverre de omstandigheden zulks veroorloven worden ten uitvoer gebragt met eenen gunstigen uitslag, alleen bekend aan hen, die onlangs deze inrigting bezocht hebben."

Het volgende artikel, hetwelk wij aan een der Nederlandsche bladen ontleenen, is van zooveel toepassing op onze maatschappij, dat wij hetzelve volgaarne in onze kolommen overnemen.

HET CREDIET EN HET FAILLIET

Bestaat er in het groote boek der wereld-maatschappij wel een woord, dat belangrijker plaats bekleedt dan het woord crediet? Het onmogelijke wordt daardoor mogelijk gemaakt, maar ook niet zelden ontwaart men, dat de eene zich door te veel crediet verleenen in den grond werkt, terwijl dit zelfde bij anderen soms door er te veel gebruik van te maken, geschiedt, en niet zelden ziet men dan uit het groote Crediet een Failliet geboren worden.

Zonderling is het, dat men allerwege, door bejaarden zoowel als jongelieden, hoort klagen, dat het crediet zoo verschrikkelijk vermindert, en wantrouwen het grootste deel van diens ketel heeft bezet; maar bestaat er wel een ongerijmder klagt dan deze? Het crediet is tegenwoordig veel grooter dan een vijftig jaren geleden. Zoo men slechts het getal faillisementen van voor eene halve eeuw vergelijkt bij thans, dan zal men oogenblikkelijk ontwaren, hoe ontzagchelijk die vermeerderd zijn: 't is eene ontegenzeggelijke waarheid, dat het failliet uit het crediet, en wel veelal uit te veel crediet ontspruit, want niemand zal failliet gaan, die geen penning crediet zal hebben. — Laten wij dus eens zien, uit welke oorzaken de vele faillissementen voortkomen, die in den tegenwoordigen tijd plaats vinden — Men zal hiervoor welligt aanvoeren, de groote concurrentie of de weinige schande, die hem aankleeft, die thans den naam van Bankroetier draagt. 't Is waar, dit brengt er wel veel, zeer veel toe bij, te meer, omdat men thans nog bovendien zegt, wanneer de failliet, na afloop van dat grapje, bij magte is, het zeil nog hooger ten top te hijschen dan vroeger, » dat is een knappe kerel," en in den Handelstand, en in de maatschappelijke zamenleving, ziet zich zoo iemand, door ieder, zelfs van zijne vroegere veroordeelaars met vriendschapsbetuigingen overladen, omdat men de overtuiging heeft, dat de man thans zoo solied is als de soliedste onder hen. Dit heet dan een gelukkig bankroetier; maar om dit alleen als reden aan te voeren, zou onbillijk zijn. Neen, er bestaat nog eene andere, eene meer belangrijke, reden voor het faillissement, namelijk, het crediet, dat Koopman, Fabrikant of Handwerksman moet verleenen aan hen, wie hij de eer heeft, zijne kalanten te mogen noemen. — Dat crediet verleenen ware nog zoo erg niet, wanneer ieder zich verzekerd kon houden, de uitstaande gelden met het Nieuwe jaar te zullen innen, maar helaas! Hoe overvloedig het geld in ons Nederland ook is, algemeen hoort men klagen over de trage en slechte betaling der jaar-rekeningen. Spreekt Winkelier of Handwerksman over zijnen arbeid, hij zal u met een somber gelaat antwoorden: » Werk genoeg; maar geld, om dat van de menschen te krijgen, gaat allermiserabelst; 'k heb nog rekeningen in mijn boek openstaan van vier, vijf en meer jaren en denk niet, dat het van menschen zijn, die niet bij magte zijn te betalen, juist contra, er zijn er bij, die de rente van hunne rente jaarlijks niet verteren, en ik houd mij overtuigd, dat, wanneer ik het wagen zou, een weinigje met drang om betaling te verzoeken, ik niet alleen dien kalant, dat ware nog minder, maar ook de geheele familie, waaronder nog goede betalers zijn, zou kwijt raken." Zoodanig zijn gewoonlijk de klagten van leveranciers en ambachtslieden, waarvan de meesten geen fonds genoeg bezitten dit uit te houden, en daarom verpligt zijn, doordien zij van hun eigen geld verstoken blijven, den koopman, van wien zij hunne goederen of materialen hebben ook te laten wachten, dat veelal ten gevolge heeft, dat groote zoowel als kleine handelaars in verlegenheid geraken; hunne winst grootendeels, zoo niet geheel zien verloren gaan door de soms zware rente, die zij verpligt zijn aan die menschen te betalen, van wie zij eenig voorschot tot voldoening van arbeidsloonen of anderszins, veelal nog moeten afsmeeken, en ten slotte genoodzaakt zijn, door het tanende crediet, zich failliet te geven, dit zijn de ongelukkige bankroetiers.

Schoon het vreemd schijne, 't is toch eene waarheid dat de grooten en aanzienlijken der aarde, hiertoe wel de meeste aanleiding geven. Eenparig zal men leveranciers en handwerkslieden hooren verklaren, dat zij veel prompter en beter van eenvoudige burgers, menschen die men volstrekt niet onder de rijken rangschikt, worden betaald, dan van de meeste grooten, die een aanzienlijken stoet houden. — Men moet schier gelooven, dat deze handelwijze bij vele voornamen uit een finantieel oogpunt geschiedt; want de rekeningen van zulke personen bedragen op een jaar een aardig kapitaaltje, en daar dus een of meer jaren rente van te trekken, is niet te versmaden. Maar is dat eerlijk en volgens pligt gehandeld? neen! en wel moet het ieders verwondering trekken, dat de Maatschappij *tot nut van 't Algemeen* geene middelen beproeft om deze handelwijze tegen te gaan. Zij toch verschaft den geringen stand zoo vele nuttige en lezenswaardige werken, die hem leeren moeten vlijtig, spaarzaam, eerlijk, trouw, enz. te wezen; wor- den, waarin de dienstbode wordt ...

meer gij overgeschoten spijzen, of voor u onbruikbaar gewordene goederen zonder voorkennis en toestemming van uwen heer of vrouw weggeeft, bedrijft gij diefstal! Maar met welken naam moet men dan wel het moedwillig onbetaald laten van rekeningen bestempelen? Zou de Maatschappij niet een zeer nuttig werk verrigten, ook eens eene prijsvraag uit te schrijven voor een werkje, waarin ieder, die langer dan de gewone usance, die voor velen reeds te lang is, hunne leveranciers en werkbazen hun geld onthouden, geleerd wordt, dit ook een diefstal is. Een burgerman zou zweeten van angst, wanneer hij diep in het jaar eene menigte rekeningen nog onbetaald zou zien liggen; hij zou vreezen geen voet te kunnen verzetten zonder door zijne schuldeischers om betaling aangesproken te zullen worden.

Zoo hoorden wij onlangs eene passage vertellen, die wij om hare originaliteit hier mededeelen. — »Ik werd" (zoo vertelde de man, die vroeger huisknecht scheen geweest te zijn) bij mijn heer geroepen, die met het Handelsblad voor den vuurhaard zittende, mij vroeg, of de bakker, slager, laarzenmaker, in een woord, elk dergenen, die aan zijn huis goederen leverden of er voor werkten, menschen waren, die er nog al goed bij konden? Ik geloof de meesten, ja, mijnheer! » in 't vervolg moeten ze het allen zijn, verstaan? ik heb daar vele en bijzondere redenen voor. Geef me dat pak rekeningen eens aan, dat daar ligt, zie! daar heb je een lijstje, waarop ik al hunne namen heb gezet; ga na bij ieder hunner en vraag, of zij stemgeregtigden zijn; en zoo ja, zeg hun dan, dat ik, om bijzondere redenen, wensch zitting in den gemeenteraad te bekomen, en dus, dat ik hun verzoek, *op pœne van het verlies van kalandisie*, voor mij te stemmen."

Hierop wierp mijnheer, zeker omdat het te veel moeite voor hem was zich even om te keeren, al de rekeningen op het vuur. Deze veronderstelling deed mij vragen of ik meteen om nieuwe rekeningen moest verzoeken. » Domme ezel" (werd mij hierop toen vrij norsch toegebeten) » om welke reden zou ik die menschen die moeite veroorzaken, op een oogenblik dat ik hunne dienst noodig heb: ze hebben me nu reeds drie jaren achtereen, telkenmale nieuwe rekeningen, gebragt, zou jij nu denken, in je hooge wijsheid, dat ze er een volgend jaar niet weer mede terug zullen komen? Vertrek en doe wat ik u bevolen heb."

Deze onbedeesdheid en stontheid der aanzienlijken wordt gevoed door de schroomvalligheid hunner schuldeischers; want lieden van aanzien vervullen hunne minderen met zeker ontzag, waardoor deze teruggehouden worden om iets te zeggen of te doen, dat zij begrijpen hun onaangenaam zouweren. Dat de beschroomdheid den rijken niet onbekend is, blijkt daaruit, dat zij, hoe belangrijk hunne schulden ook zijn, zich niet ontzien, nog altijd met een trotsch oog op hunne crediteuren neer te zien.

Wij tellen onder de voordeelen van het, in de laatste tijden vrij van alle beroeringen geblevene, gezegende land, hetwelk wij bewonen, dat ieder ingezetenen meester is van zijne bezittingen (zoolang hij aan de voorschriften der wet voldoet), en hetzij hij veel of weinig hebbe, daarover naar welgevallen beschikken mag. Wij moeten bekennen, dat de Nederlanden in dit opzigt, en ook met vele andere vrijheden, boven onderscheiden andere volken bevoorregt is, en dat de onderdrukking en souvereine handelwijze der aanzienlijken door onderscheidene middelen, elders veel meer dan hier te lande plaats grijpt. Maar dat de mindere stand zich nog niet geheel en al bevrijd van die verdrukking kan noemen, blijkt uit de algemeene en gegronde klagten, die de stof tot dit artikel leverden. Kan een nijverig winkelier, een vlijtig en arbeidzaam ambachtsman zich meester van het zijne noemen, als hij voor het door hem geleverde eerst jaren naderhand betaling krijgt? Immers neen! want hierdoor wordt hem, hetgeen hem toekomt, onregtvaardig, ja met geweld onthouden. Men zal zeggen: » hij is het geld niet kwijt; 't is in goede handen; hij zal er geen bankroet aan hebben;" — maar, niettegenstaande dit laatste meer dan te veel gebeurt, kan de man, zoolang hij het niet heeft, er geen gebruik van maken. Kan hij er mede betalen wat betaald *moet* worden? kan hij zijn gezin van het uitstaande onderhouden? immers neen! 't is waar, de lijdende partij kan zijne toevlugt tot den regter nemen en zijnen schuldenaar, hoe verre hij ook in rang en stand boven hem verheven is, geregtelijk om betaling aanspreken, maar de in den beginne van dit artikel aangevoerde reden houdt hem hiervan terug, omdat hij te zeer overtuigd is, dat men het hem later wel zal indroogen. Neemt men nu deze gesteldheid van den minderen stand in aanmerking, dan komt men tot de overtuiging, dat zij waarlijk geen meester van het hunne zijn, en dat zij, bij hunnen val, groote reden hebben tot klagen, dat zij dit aan de handelwijze van vele rijken te danken hebben.

Aanzienlijken van Nederland! luistert dan, in het belang en de welvaart uwer medeburgers, meer naar de stem der rede en des gewetens, dan naar die van eigenbelang en grootheid. O! zou gij in het gemoed van velen uwer schuldeischers kunnen zien, hoe donker het daar soms is; hoe het hart somwijlen geprangd wordt door de bitterste zorgen; hoe zelfs de onmeedoogende woekeraar partij trekt van den angst, die het geweten van den eerlijken, vlijtigen man pijnigt, die ten einde zijn goeden naam te behouden, verpligt is, tegen hooge renten, een kapitaal bijna af te bidden, hetwelk gij hem veeltijds zoo onwettig onthoudt, — ja, dan zoudt gij, er u eene gewetenszaak van maken, om uw voordeel te doen met de onbekwaamheid uwer minderen in het handhaven hunner belangen tegen u, en u spoedig ontdoen van die gelden, waarop gij geen regt hebt, en die de eigenaars zoo reikhalzend te gemoet zien.

INGEZONDEN STUKKEN.

Met wezenlijke belangstelling en waar genoegen vernamen wij dezer dagen de oprigting van een Leesmuseum voor de Leden van het Letterlievend Genootschap *Oefening Kweekt Kennis*, waarin wij een bewijs zien van den ijver des Bestuurs, om alles in het werk te stellen om den bloei des Genootschaps te bevorderen, het genot der Leden te vermeerderen en den onderlingen band te versterken. Bereids is, naar wij vernemen, een lokaal gehuurd, en zijn de bepaalde werken ontboden, zoodat wij ons weldra in eene inrigting zullen mogen verheugen, waaraan hier eene wezenlijke behoefte bestond, en die, hieraan twijfelen wij geenzins, de grondzuilen van Oefening Kweekt Kennis, duurzaam vestigen zal.

Eene zaak gaat ons echter ter harte, en hierop wenschen wij meer bepaaldelijk neer te komen, en wel dat het ons leed doet, dat de opkomst der Dames zoo karig is. Men klaagt dat hier geene of zoo weinige plaatsen van uitspanning en vereeniging zijn, en zie, nu is eene gelegenheid opengesteld, om eenige avonden nuttig en aangenaam te kunnen besteden, en echter wordt er geen gebruik van gemaakt. Wat mag hiervan de oorzaak zijn? Dit weten wij niet, en kunnen er daarom niet over uitwijden. Gissen kunnen wij het echter wel. De meesten willen eerst weten, wie er komen zal, alvorens er henen te gaan. Maar, lieve Dames! indien allen zoo denken, dan komt immers niemand? Een moet de eerste zijn, en waarom zoudt gij aarzelen te verschijnen op eene plaats, aan de beoefening der kunsten en wetenschappen gewijd? Of zoudt gij denken, dat daar ook voor U niets te leeren zou zijn; dat gij er niet een paar aangename uurtjes zoudt kunnen slijten? O, dan bedriegt gij U zeer!

Daarom roepen wij U dus ten slotte toe: Lieve Dames! Luistert, door Uwe tegenwoordigheid, onze vergaderingen op! Schraagt door Uwe deelneming ons jeugdig Genootschap, en doet door eene talrijke opkomst Uwe belangstelling in eene stichting blijken, waaruit zoovele heilzame vruchten kunnen voortspruiten. Volgt hierin het voorbeeld Uwer Europeesche Zusters, die dergelijke bijeenkomsten steeds getrouw bezoeken, en daardoor dezelve opluisteren en veraangenamen.

Mogten deze woorden niet te vergeefsch tot U gerigt zijn geworden, en gij, door eene talrijke opkomst, op morgen hiervan blijken geven, dan, lieve Dames! ware de wensch vervuld van Uwe opregte vereerders

C. H. J. W. enz.,

Leden van het Genootschap: *Oefening Kweekt Kennis.*

CORRESPONDENTIE.

X. Vraagt of het niet gewaagd is, trots de bewering van eenige geneeskundigen van *Paramaribo*, om Z. M. Korvet *Heldin*, door ter reede van *Paramaribo* te verblijven. Hij vermeent dat het groote getal zieken van dien bodem in het Hospitaal alhier overgebragt, genoegzaam bewijst dat er bij de bemanning die kiem bestaat van eene verderfelijke ziekte en acht het in het belang van het algemeen dat men in dit geval niet te overijld te werk ga, daar dergelijke overhaaste beslissingen elders de treurigste gevolgen gedragen hebben.

De mededeeling betreffende zekeren geneesheer binnen deze stad, door wiens onmenschelijkheid eene arme vrouw zoude zijn bezweken, zullen wij volgaarne vermelden, zoodra wij daaromtrent van onzen kant stellige inlichtingen zullen hebben ingewonnen.

Mengelingen.

NIJVERHEID.

Wie voor het eerst den stroom der duizenden van menschen ziet, welke zich elken morgen van het boveneinde der stad New-York naar het benedenste, den zetel der bedrijvigheid, begeeft, vraagt zich onwillekeurig af: » waar vinden al deze menschen brood?". Zelfs hij, die New-York sedert eene reeks van jaren kent, zal het moeijelijk vallen, dit vraagstuk voldoende op te lossen. De courantombrengers openen den togt al zeer vroeg, en de bankier, die tegen tien uur aan den lessenaar zit, sluit dien, tot op dit uur zijn alle voetpaden der hoofdstraten door voetgangers bezet, die als een stormwind naar eene bepaalde rigting gejaagd worden, in omnibussen en spoorwegen is alles opeengepakt, en na tien uren ziet men ze allen ledig terugkeeren. Tegen acht uren ziet men reeds vele fatsoenlijk gekleede vrouwen, in den winter van boa en mof voorzien, ook stadswaarts gaan. Het zijn de fabriek-arbeidsters, die naar hun uiterlijk voorkomen in gunstiger omstandigheden verkeeren, dan de vaak in lompen gehulde vrouwen in de Engelsche fabrieksteden.

Maar het is heden ons doel niet, een karakteristiek van New-York te schetsen; wij willen alleen nog aanstippen, dat onder de velen naar de benedenstad snellenden, er zich niet weinigen bevinden, die niet weten, hoe zij dien dag aan den kost zullen komen, tenzij ze naar de kaden gaan, om zich van de portefeuilles, horlogiën, beurzen en andere voorwerpen van de aankomende emigranten meester te maken. Het is een tak van industrie, die, dank zij de slechte politie, dagelijks in belang toeneemt.

Wij hebben ons voorgesteld, eene menigte dier arbeiders en werksters te volgen naar No 257 Pearl-street, in de parapluie fabriek van de Heeren SMITH en Zoon en Co., die sedert 49 jaren bestaat, en waar meer parapluies vervaardigd worden, dan in alle andere fabrieken gezamentlijk van de Unie.

De Amerikaansche parapluies zijn beter dan de Engelsche, Duitsche en Fransche. De Engelsche zijn in de ordinaire soorten wel iets goedkooper, maar ook zóó lomp en zwaar, dat men zich gaarne getroost, iets meer voor de Amerikaansche te betalen. De Fransche komen die uit Amerikaansche fabrieken het meest nabij, doch de maat is kleiner, en ze zijn sierlijk en smaakvol bewerkt, waarom er daarvan nog velen worden verkocht. De Duitsche parapluie kan noch in prijs, noch in kwaliteit met de Amerikaansche concurreren, en de met de markt onbekende consignataris moet zich een zwaar verlies bij den verkoop getroosten. In Canada, waar de Amerikaansche parapluies 12½ pct. regten moeten betalen, worden meer van die soort dan Engelsche soorten verkocht. Californie is zoo lang met Fransche parapluies overvoerd, dat er jaren zullen verloopen, alvorens eene nieuwe consignatie daarvan zonder verlies zal afloopen. In geen land op den aardbodem worden proportioneel zoo vele parapluies verkocht als in dit gedeelte der Unie. Begint het eensklaps te regenen, zoo voorziet men zich terstond bij eenen venter, dien men op alle hoeken der straten aantreft, voor f 1,25 à f 1,87½ van eene parapluie, ondanks men er te huis een tal van staan heeft, en men verzekerd is er op kantoren of in winkels velen van te vinden, welke men vergeet mede te nemen, en zich niet eens de moeite geeft dezelve te komen terughalen. Men ontziet zich ook niet, om bij bekenden even vrij om eene parapluie als om een potlood of eene cigaar te vragen, zonder zich te generen of aan teruggaaf te denken.

De grootte der parapluie is ook zeer verschillend. Van 22 tot 42 eng. duimen, de kleinsten worden door de kinderen bij het naar school gaan gebruikt. De groote, 6 voet in diameter en met eenen 7 voet langen stok, plaatst men in open rijtuigen, waar dan de stok als een steng van een schip, in den bodem van het rijtuig geplaatst wordt. Zijden parapluies is een weelde artikel voor de dames. Tegen 100 van katoen wordt er een van zijde verkocht; er is een prijsverschil van f 1,25 tot f 45 per stuk. Parasols zijn er van f 1,10 tot f 20. Uit de fabriek van de Heeren SMITH, waarvan wij hier boven spraken, worden dagelijksch 1500 stuks afgeleverd; en het grootste getal, hetwelk in eenen dag gemaakt werd was 2070. Er werken 300 personen in deze fabriek, 240 vrouwen en 60 mannen, de eerste verdienen van f 5 tot 12,25 in de week, enkelen kunnen f 18 maken, gemiddeld

het f10 in de week; de mannen daarentegen verdienen f 22,50.

In deze fabriek is een stoomwerktuig van 10 paardenkracht en de vertrekken in de fabriek zijn allen ruim en gezond; alles wat tot de paraplui behoort, wordt met de meeste zorg behandeld; van de beste soorten heeft men niet minder dan 112 verschillende stukken of voorwerpen noodig.

Treden wij meer in het minutieuse der bestanddeelen van een paraplui, zoo is het eerste de stok, daarvoor leveren de Franschen de palm-, jacquaranda-, atlas en andere houtsoorten, Indië levert al het benoodigde Bamboes en uit onze wouden de ahorn; de knippen van de stokken zijn van ivoor, been, hoorn en ook paerl d'amour. Salem is de groote stapelplaats van ivoor, doch het wordt te New-York in smaakvolle voorwerpen verwerkt, ook die van been en hoorn; van de laatsten zijn het de punten van het hoornafval in de kammenfabrieken. De metalen of ijzeren loopende schuiven, waarmede men de paraplui opzet, komen uit Pensylvanië en Connecticut. De van ijzerdraad gemaakte staafjes, die aan den looper en aan de baleinstokken verbonden zijn, kwamen tot nog voor korten tijd uit Engeland, waar zij uit de hand vervaardigd worden. Men heeft thans te New-York daartoe eene machine uitgevonden. Toen men voor drie jaren aan den Engelschen leverancier voorstelde, zoodanige machine te maken, antwoordde deze: »dat dit niet mogelijk was, men had er reeds in Engeland een kapitaal mede verkwist, meer dan de Amerikaansche fabriek rijk was". Desniettegenstaande heeft, zoo als gebleken is, een Yankee gedaan, wat een Engelschman voor onmogelijk achtte. Het balein wordt met de grootste zorgvuldigheid bereid; men gebruikt daarvan wel vier millioen ponden in het jaar; deszelfs prijs heeft, sedert het bestaan dezer fabriek, gevarieërd van 25 c. tot f 1,25 het pond. Sedert eenigen tijd wordt er ook veel bindrotting gebruikt, hetwelk vierkant wordt geschild; het afval daarvan dient voor de stoelenmakers. De zijde, waarmede de paraplui wordt bekleed, komt uitsluitend uit Frankrijk, alwaar van jaar tot jaar vele fabrieken voor Amerika werk vinden. Ook voor de parasols komt de zijde uit Frankrijk; de patronen kunnen niet te rijk en prachtig zijn. De katoen-bekleeding van katoen of gingan echter wordt meest in Amerika gemaakt, daartoe wordt ook wel uit Schotland aangevoerd, doch ruw, en ongeverwd.

Moet men zich niet verbazen over de ontzettende vlugt van een schijnbaar zoo nietig Industrie-artikel en erkennen van hoeveel gewigt het is, de Industrie zoo veel mogelijk op te wekken en te bevorderen?

In het weekblad van Torgeau leest men de volgende doods-advertentie.

»Het voorbeeld van echtelijke getrouwheid, de vrouw zoo als zij wezen moet en zoo als er nog geen geweest is, dat puikje der echtgenooten is niet meer. Zij stierf aan de gevolgen van de ondoordringbare wegen der Voorzienigheid, op den jeugdigen leeftijd van 59 jaren. Er bestaat een lijden, waarvan men zich geen idee kan vormen, tot dit lijden behoort mijne dierbare afgestorvene wederhelft, wier goedheid onbepaald en wier wandel zonder voorbeeld was. Al was onze echt ook kinderloos, zullen wij echter toch met nakomelingen gezegend worden.

Zij die dit verlies in hare gansche afschuwelijkheid kunnen waarderen, zullen de afgestorvene in het graf getrouw en den door haar gedrevenen handel in snuisterijen niet in den steek laten; daar ik deze met vier jonge winkeldochters zal voortzetten.

HERINNERINGEN DER WEEK.

Zondag 12 Februarij 1637. JOHANNES ZWAMMERDAM geboren, later zoo beroemd door zijne natuur en ontleedkundige kennis. Hij was de uitvinder des Thermometers ter onderzoeking van den warmte graad bij de dieren. In 1669 gaf hij eene algemeene geschiedenis der insecten in het licht. In 1672 het, in dien, en later tijd nog belangrijk werk Musculum Natural, hetwelk tweemalen herdrukt is. Hij stierf te Amsterdam 1680 in zeer bekrompene omstandigheden en dat deze geleerde verpligt was, zijne handschriften te verkoopen ten einde zich voor volslagene armoede te vrijwaren. Dezelve kwamen voor eene zeer geringe som in handen van zekeren THEVENOT, doch 50 jaren later in dien van BOERHAVE, welke ter eere des grooten mans, dezelve in 2 deelen uitgaf onder den naam van Biblia Natural.

Maandag 13 — 1686. WILLEM III Prins van Oranje en zijne gemalin MARIA, worden tot Koning en Koningin van Engeland uitgeroepen. Door eene deputatie uit Engeland tot de troonsbestijging uitgenoodigd zijnde, ging hij met eene groote vloot en 25000 man gewapende troepen naar Engeland, stapte te Torby aan land, rukte met zijn leger op Londen aan en won spoedig de kroon en de harten zijner onderdanen.

Dingsdag 14 — St. Valentijn's dag in Engeland.

Woensdag 15 — 1564. GALLILEO GALILEI te Pisa geboren; hij was de natuurlijke zoon van een Florentijnsch Edelman die hem eene zeer beschaafde opvoeding liet geven. Hij leide zich toe op de geneeskunde, verliet die later voor de wiskunst en werd in 1589 professor in dat vak. Meest is hij bekend om zijn stelsel der aardeomwenteling, hetwelk hij het eerst openlijk de wereld verkondigde in het jaar 1613. Voor dit stelsel haalde hij zich de haat en de vervolging der inquisitie op den hals. De oude GALLILEI werd gedwongen terwijl zijne boeken door beulshanden openlijk verbrand werden, op het Evangelie zijne stelsels af te zweren en te verklaren dat de wereld stil stond. De oude man volbragt door domheid en overmagt gedrongen dit harde bevel, doch de heldere waarheid die in zijne ziel lag, niet geheel kunnende verloochenen, sprak hij na volbragte verklaring als tot zich zelve terwijl hij eenigzins hard met zijn voet op den grond stapte »en hij draait toch!". De inquisitie veroordeelde hem nog tot 3 jaren gevangenis straf, doch gaf, hem na één jaar inkerking de vrijheid terug. Deze groote man, waar de wereld en de verlichting zoo veel dankbaarheid aan verschuldigd is, stierf den 8 Januarij 1642. Zijn lijk ligt te Florence in de kerk van het H. Kruis, alwaar een marmeren praalgraf tot zijne nagedachtenis is opgerigt.

Donderdag 16 — 1497. PHILIP MELANCHTON, geboren te Bretten in de Paltz, zijn eigenlijke naam was SCHWARTZERD, maar volgens de gewoonte van dien tijd veranderde hij dezelve in dien van MELANCHTON (een zamengesteld Grieksch woord van dezelfde beteekenis als zwarte aarde.) Hij is genoegzaam bekend als zich aan LUTHERS leer te hebben aangesloten, wiens warme vriend hij was. Den 19 April 1560 stierf hij en werd naast LUTHER begraven. Hij was hoogleeraar aan de hoogeschool te Wittenberg.

Vrijdag 17 — 1564. De wereld beroemde Italiaansche kunstschilder MICHEL ANGELO sterft.

Zaturdag 18 — 1831. Groote worstelstrijd tusschen de Poolsche en Russische legers, welke 3 dagen achter elkander voortduren; dezelve had bij Praga plaats. Eene aanhoudende worsteling tot aan den 5n. September van dat jaar, werd door de Polen volgehouden, doch sedert dien dag verloor Polen de laatste schaduw zijner onafhankelijkheid.

FURET.

Publieke Veilingen.

Door- en ten huize van den Vendumeester J. F. Faverij.

Dingsdag 7 Februarij 1854.

Het Huis en Erf aan de Ladesmastraat, bekend onder La. E No. 389; aangekomen hebbende au wijlen M. F. W. Greeve. — f 775. — C. R. van Eyck qq.

Prijzen der Producten.

Bij inschrijving verkocht.

SUIKER. Den 11den dezer, van pl. St. Barbara 40 vaten, à 7,05 ct.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 4n. tot den 11n Februarij 1854, zijn alhier ingeschreven, als overleden:

Den 4den, Anna Sanson, 68 jaren.
Den 5den, Theodorus Willem Spilleuaar, 35 jaren en 6 maanden.
Den 6den, Rosa Israel Gomperts, wed. Jacob Sanches, 95 jaren.
Idem, Frans Groenewald, 48 jaren.
Idem, Elisabeth Martina Zout, 3 maanden
Den 7den, Bernhard Eduard Baumgartner 58 j.
Den 8sten, Hendrina Petronella Brandon, 28 jaar.

Binnenlandsche berigten.

Paramaribo, den 30 Januarij 1854.

Bij Gouvernements resolutie van den 27 dezer maand No. 128, is, onder de nadere goedkeuring des Konings, tot 3den Substituut Exploicteur benoemd, de Heer J. Emanuels.

AANZOEK VOOR VRIJGEVING.

Den 6den Februarij 1854.

Van den slaaf *Jannie*, geboren in 1807, waarvan de moeder onbekend is; toebehoorende voor den vrijdom aan F. C. Berkleiit, en staande onder het toezigt van A. F. van Amson, als curator ad hoc.

Van de slavin *Jeannette*, geboren in 1819, waarvan de moeder onbekend is, en hare kinderen; *Mathilda*, geboren in 1828, *Lucie*, geboren in 1847; *Josephina Emelie*, geboren in 1850 en *Lidwina Maria Henriette*, geboren in 1853; toebehoorende aan G. S. de Veer.

Den 10den.

Van de slavin *Suntje*, geboren in 1828, dochter van *Princes*, en hare kinderen *Albertine* geboren in 1845, *Willem*, geboren in 1848 en *Henriette*, geboren in 1852; toebehoorende aan plantagie *Johannesburg*, divisie *beneden Cottica*.

Van de slavin *Rebecca*, geboren in 1793, dochter van *Affiba*, en haar kind *Rosalina*, geboren in 1812 en dochter *Petronella* geboren in 1841; toebehoorende aan plantagie *Rozenburg*, divisie *boven Commewijne*.

Paramaribo, den 10 Februarij 1854.

Bij Gouvernements resolutie van den 1n. dezer maand No 159, is Christiaan Frederik Philips geadmitteerd geworden als *Essayeur* en *Weger van Gouden en Zilveren werken*.

Paramaribo, den 6 Februarij 1854.

Bij Gouvernements resolutie ddo 1n. dezer maand No. 157, is, aan den Brandmeester G. J. Blank en Onder Brandmeester T. C. T. Langguth en J. H. M. Polak, wegens vertrek uit de kolonie, als zoodanig *eervol* ontslag verleend, — en zijn voorts bevorderd tot *Brandmeester*, de Onderbrandmeester S. H. Brandon Jr., en benoemd tot *Onder-Brandmeester*, C. Harrevelt, Mozes Sam. Polak, G. Oppenheimer en A. Levij.

Paramaribo, den 6 Februarij 1854.

Henderijke Tamminga heeft zich bij rekest tot het Gouvernement gewend, met verzoek, dat aan hem in allodialen eigendom en erfelijk bezit mogt worden afgestaan, een perceel land, gelegen ten westen van de *Wanicastraat*, tusschen de *Draaibrandersgracht* en den rijweg van 's lands grond, naar *Kwatta*, groot plus minus *vijftig* akkers.

Tijd van oppositie, *veertien* dagen.

Transporten.

Den 7den Februarij 1854 Ch. Lion Arons, als Curator bij het Departement der *Onbeheerde Boedels*, beheerende de boedels David Pierre de Mesquita en François Jacob Groenewald, en als Weesmeester voor Hermina Elisabeth Musket, allen erfgenamen van Frederik François Groenewald; aan P. G. Jantzen, van het Erf en de daaropstaande gebouwen aan de *Hoogestraat*, N. W. La E No. 372, O. W. La. D No. 791.

Den 8sten, Abraham Mozes Fernandes, aan P. van de Swelm Sr. J. van Coerland voor hare kinderen van het Erf en de daaropstaande Gebouwen aan de *Heerenstraat* N. W. La A No. 76 O. W. La B No 96a, in het kohier bekend als O. W. La B No 96a | 95.

Paramaribo, den 8 Februarij 1854.

Politie.

Aangezien het in het belang der openbare dienst, en ter bevordering van eene geregelde behandeling van zaken noodzakelijk is bevonden, om met betrekking tot het *Bureau van Politie* eenige wijziging daar te stellen, — zoo wordt bij deze ter kennis van het algemeen gebragt dat op daartoe bekomene magtiging van Zijne Excellentie den Heer Gouverneur dezer Kolonie, voorloopig is bepaald geworden, dat men zich van af *Maandag den 13den Februarij e. k.* omtrent alle Politie aangelegenheden, — van welken aard ook, — zal hebben te vervoegen op de daarvoor voortaan bestemde Bureaux, welke gevestigd zullen zijn:

1. In het *Huis van Regtszake*, aan den *Waterkant*.
en 2. In 's *Landsgebouw* op het *Pikel der Justitie* aan de *Wagewegstraat*, — alwaar de tot dat einde speciaal aangewezene Ambtenaren zullen vaceeren.

Paramaribo, den 10 Februarij 1854.

Gedrukt by A. L. G. DE RANDAMIE.